

Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO V. ★ 1984 ★ ŠT. 5

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1964

Letnik V.

Št. 5 (44)

Maj

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

in vezava

Valvasorjeva tiskarna

in knjigoveznica

Videm-Krško

Naklada:

870 izvodov

VSEBINA:

- Iz zasedanj somoupravnih organov
- Zasedanje skupščine občine Novo mesto
- Rezultati leta 1963
- Nov zakon o volitvah organov upravljanja
- Nesreče pri delu in na poti na delo v drugi polovici aprila in začetku maja 1964
- Spomini iz celice smrti v Begunjah
- Bili smo v Novigradu
- Vtisi s sejma
- Naša kronika
- Poročilo o finančnem in materialnem poslovanju v letu 1963 glasila delavskega sveta »Novoteks«
Novo mesto

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

V preteklem mesecu sta zasedala upravni odbor in delavski svet podjetja. Osnovna točka je bila razprava in dokončno sprejetje statuta podjetja. Komisija za izdelavo osnutka statuta je predlagala spremembe osnutka, ker je v času, ko je bil sprejet osnutek in predložen na vpogled občinski skupščini Novo mesto, izšel nov temeljni zakon o volitvah delavskih svetov. S sprejetjem tega zakona je bilo nujno treba vnesti popravke tudi v naš statut. Glavne spremembe so nastale v pravicah delavcev pri volitvah samoupravnih organov. Po novem zakonu imajo pravico voliti samoupravne organe podjetja tudi tisti delavci, ki še nišo dopolnili 18 let, nadalje vajenci in tuji državljani, ki so v rednem delovnem razmerju v podjetju. Prav tako imajo volilno pravico honorarni delavci in sezonski delavci, ki so zaposleni vsaj tri mesece v podjetju. Po novem zakonu so nastale manjše spremembe tudi pri organih za izvedbo volitev v delavski svet ter pri predlaganju kandidatnih list za volitve delavskega sveta.

Na predlog občinske skupščine Novo mesto je bil v statut vnešen tudi člen, ki govori o strokovnem usposabljanju in izpopolnjevanju. Črtana pa sta člena 52 in 53, ki govorita o skupščini podjetja.

Na predlog upravnega odbora, ki je razpravljal o navedenih dopolnitvah, je delavski svet statut sprejel.

V razpravi o zaključnem računu počitniškega doma v Novem gradu je bilo sklenjeno, da se pokrije razlika v ceni penziona, ki znaša 1.209.418 din, ter znesek 137.273 din za investicijsko vzdrževanje doma.

Ker je upravni odbor počitniškega doma določil ekonomsko ceno penziona v letu 1964 na 1.300 din, je delavski svet sklenil, da se iz sklada skupne porabe plača za delavce našega podjetja in njih nezaposlene družinske člane po 500 din za penzion, ki ga bodo koristili v našem počitniškem domu. Tako bi bile penzijske cene v domu naslednje:

	v sezoni	izven sezone
otroci do 7 let	150,-	100,-
otroci od 7 - 15 let	500,-	375,-
delavci in odrasli nezap.		
družinski člani	800,-	600,-
drugi gostje	1.300,-	1.000,-

Posamezen dnevni penzion pa stane din 1.500. Sezona traja od 1. julija do 31. avgusta.

Ker pa vsi zaposleni ne bodo mogli koristiti odmora v našem počitniškem domu, bodo dobili poseben dodatek za dopust v znesku din 10.000. Pravičó do tega dodatka imajo tisti zaposleni delavci, ki imajo pravico koristiti poln redni letni dopust. To bo vnešeno tudi v pravilnik o delitvi osebnih dohodkov.

Ker je v naši občini še vedno zelo pereče stanovanjsko vprašanje nezaposlenih borcev NOV, je delavski svet sklenil, da se iz sklada skupne porabe prodajalne vroči v ta namen 4.000.000 din za dobo 5 let.

V letošnjem letu se v podjetju izvajajo velika dela kot so: gradnja šedove hale, rekonstrukcija kotlarne, v najkrajšem času pa se bo pričelo z adaptacijo prostorov bivše predilnice mikane preje. Delavski svet je že ob sprejemanju zaključnega računa za leto 1963 določil za ta dela določena finančna sredstva. Ker pa se je pokazalo, da ta sredstva ne bodo zadoščala, je delavski svet sprejel sklep, da se iz sklada skupne porabe prenese na poslovni sklad 20.000.000 din. Ker so razpoložljiva finančna sredstva angažirana za večje investicije, je potrebna skrajna štednja, tako pri korišćenju sklada skupne porabe, kakor tudi poslovnega sklada.

Ker zaradi nizkih cen v menzi ta ne krije stroškov poslovanja, je delavski svet sklenil, da se ji odobri dotacija din 2.000.000 za tromesečje.

Svet predilnice česane preje je predlagal, da se zaradi odprave ozkega grla v predpredilnici povečajo kapacitete na V. in VI. pasaži s tem, da se stroja povečata za 4 glave, v predilnici pa naj bi se povečal dvojični stroj za 8 vreten. Upravni odbor in delavski svet smatrata, da je ozko grlo v predilnici česane preje le prehodnega značaja ter bo odpadlo z izdelavo višjih številčk preje, zato je bil predlog odložen.

Na predlog sveta abonentov je bilo sklenjeno, da se za potrebe menze nabavi univerzalni kuhinjski stroj, ki bo razbremenil v kuhinji zaposleno osebje.

Upravni odbor podjetja je razpravljal o predračunu sindikalne podružnice v Novem mestu. Ker je smatral, da je predračun izdatkov previsok, je predlagal, da upravni odbor sindikalne podružnice predračun ponovno pregleda in iz njega črta vse tiste izdatke, ki niso nujno potrebni ter ga ponovno predloži upravnemu odboru podjetja. Istočasno naj predloži predračun tudi sindikalna podružnica predilnice česane preje.

Nadalje je upravni odbor sklenil, da uživajo upoko-
jeni delavci podjetja iste ugodnosti pri koriščenju našega
počitniškega doma kot zaposleni delavci podjetja. Prav tako
bodo tudi upokojeni delavci prejeli kilografske ostanke
blaga pod istimi pogoji kot zaposleni.

Jože Udovič

ZASEDANJE SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

Oba zbora skupščine občine Novo mesto sta se dne
3. aprila 1964 sestala na skupni seji. Na sejo so bili vablje-
ni tudi člani plenuma SZDL in plenuma občinskega sindikalne-
ga sveta Novo mesto.

Na skupščini so odborniki razpravljali o statutu
občine Novo mesto in o statutih podjetij.

O občinskem statutu so občani na široko razpravlja-
li na zborih volilcev ter predlagali nekaj sprememb, ki jih
je komisija za pripravo statuta upoštevala. V razpravi so tu-
di odborniki predlagali nekaj sprememb.

Z vsemi predlaganimi spremembami je bil statut ob-
čine soglasno sprejet.

Občinska skupščina je na seji obravnavala statute
32 delovnih organizacij iz področja gospodarstva. Glede na
pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene pri pregledu statotov,
priporoča skupščina, naj delovne organizacije upoštevajo pri-
poročila občinske komisije ter dopolnijo svoje statute.

V **osnutkih** statotov nekatere organizacije niso za-
jele vse problematike, ki bi jo morali statuti zajemati, za-
to je skupščina predlagala tem organizacijam, da v statute
vnesejo tudi ustrezna določila, ki pa naj ne bodo samo dekla-
rativna, temveč konkretna, življenjska ter prilagojena razme-
ram delovne organizacije.

Po končani 1. seji se je takoj pričela 2. seja občin-
ske skupščine, ki je sklepala samo o predlogih komisije za
volitve in imenovanja.

Zaradi odhoda na **ново** službeno mesto je bil razre-
šen dosednji načelnik oddelka medobčinske inšpekcijske služ-
be ing. Slobodan Rajič. Na njegovo mesto pa je bil imenovan
kot.v.d. Franci Kuhar, tajnik občinske skupščine Novo mesto.

Za direktorja Komunalne banke je bil imenovan Ivo Novšak, dosedanja v.d. direktorja te banke.

Kot poslovodja obrtnega podjetja "Knjigotisk" je bil odstavljen Franc Lakner. Za v.d. poslovodje tega podjetja pa je bil imenovan Martin Pavlin, upokojenec iz Novega mesta.

Imenovana je bila tudi komisija za pomoč pri organizaciji krajevnih skupnosti.

Jože Udovič

NOV ZAKON O VOLITVAH ORGANOV UPRAVLJANJA

Zvezna skupščina je na seji Zveznega zbora dne 31. marca 1964 in na seji Organizacijsko političnega zbora dne 7. aprila 1964 sprejela temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah. Z ozirom na to, da ta zakon prinaša več novosti o volilni pravici, volitvah delavskih svetov in upravnih odborov, imenovanju direktorja itd., je prav, da se s tem seznanijo vsi člani našega kolektiva.

Z novim zakonom je volilna pravica razširjena na vse člane delovne skupnosti delovne organizacije. Za člane delovne skupnosti se štejejo delovni ljudje, ki so s polnim ali skrajšanim delovnim časom v delovnem razmerju pri delovni organizaciji za nedoločen ali določen čas in jim je to edini poklic. Volilna pravica je priznana tudi tako imenovanim honorarcem, če so bili pred dnem, ki je določen za volitve, zaposleni v delovni organizaciji najmanj eno leto. Ravno tako je priznana volilna pravica sezonskim delavcem, vajencem, pod določenimi pogoji tudi delovnim ljudem, ki so v kooperantskem odnosu z delovno organizacijo. Volilno pravico imajo tudi tuji državljani in osebe brez državljanstva, če so v delovnem razmerju pri delovni organizaciji, imajo stalno prebivališče v Jugoslaviji in so bili v Jugoslaviji zaposleni s polnim delovnim časom najmanj eno leto.

Iz določb o volilni pravici vidimo, da je bilo upoštevano načelo, da se da volilna pravica in pravica do upravljanja čim širšemu krogu ljudi, to je vsem tistim, ki s svojim delom kakorkoli ustvarjajo v delovni organizaciji.

Določbe o volilnih organih se v bistvu ne razlikujejo od prejšnjega zakona. Tako volilni imenik sestavi komisija za volilni imenik, organi za izvedbo volitev pa so volilna komisija in volilni odbori. Volilna komisija skrbi za zakonito izvedbo volitev, **potrdi** volilni imenik, imenuje volilni odbor, sprejema in potrjuje kandidatne liste, določa volišča, ugotavlja in razglasa izid volitev in opravlja tudi druge zadeve. Volilni odbori neposredno vodijo glasovanje na volitvah in o odpoklicu članov delavskega sveta ter skrbijo za pravilnost in tajnost glasovanja. Delavski svet se voli za delovno organizacijo kot celoto ali po volilnih enotah, kar je določeno v statutu delovne organizacije. Statut naše delovne organizacije določa, da se delavski svet voli po volilnih enotah. Člani delavskega sveta so izvoljeni za dve leti, vsako leto se voli polovica vseh članov delavskega sveta. Nihče ne more biti dvakrat zaporedoma izvoljen za člana delavskega sveta. Volitve so tajne in se glasuje z glasovnicami. Volitve se praviloma opravijo v začetku leta po sprejetju zaključnega računa.

Z novim zakonom lahko za člana delavskega sveta kandidira vsakdo, kdor ima po tem zakonu volilno pravico, torej tudi osebe na vodilnih delovnih mestih z izjemo direktorja. Kandidira se na kandidatnih listah, ki jih lahko predlagajo zbori delovnih ljudi ali določeno število volilcev (v "Novoteksu" najmanj 50 volilcev). S prejšnjim zakonom so to pravico imele sindikalne organizacije oziroma določeno število delavcev. Kandidatno listo lahko predlaga zbor vseh delovnih ljudi delovne organizacije, lahko pa jo predlagajo tudi zbori delovnih ljudi, ki se skličejo za posamezno njeno enoto ali za več enot. O tem odloča delavski svet s sklepom. V "Novoteksu" predlagajo kandidatno listo zbori enot. Na kandidatni listi mora biti najmanj toliko kandidatov, kolikor članov se voli v delavski svet; če kandidatno listo predlaga določeno število volilcev, pa jih je lahko tudi manj.

Novi zakon tudi predvideva postopek za volitve delavskega sveta v novih delovnih organizacijah, ob pripojitvi delovne organizacije, kakor tudi v katerih primerih se lahko razpišejo nadomestne volitve. N.pr. če se delavski svet zmanjša za eno tretjino ali za več kot eno tretjino, če se je število članov delavskega sveta zmanjšalo za manj kot za eno tretjino in je to nujno potrebno za pravilno delo delovne organizacije, kakor tudi, če se število zaposlenih poveča najmanj za 100.

Člani upravnega odbora se volijo za eno leto. Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za člana upravnega odbora. Člane upravnega odbora in namestnike voli delavski svet izmed volilcev v delovni organizaciji. Predsednik delavskega sveta ne more biti član upravnega odbora, direktor delovne organizacije pa je član upravnega odbora že

po svojem položaju. Volitve v upravni odbor vodijo predsednik delavskega sveta in 2 člana delavskega sveta, ki jih na predsednikov predlog izvoli delavski svet izmed svojih članov.

Po enakem postopku, kakor je predviden za volitve v delavski svet, se opravijo tudi volitve organov upravljanja delovnih enot.

Podrobneje kot prej obravnava novi zakon odpoklic organov upravljanja. Postopek je podoben, kot je predviden za kandidiranje.

Zakon podrobno določa postopek za imenovanje in razrešitev direktorja delovne organizacije. Direktor se imenuje po javnem razpisu delavskega sveta na predlog razpisne komisije, in sicer za dobo štirih let s tem, da je lahko po enakem postopku ponovno imenovan. Imenovana je lahko samo oseba, ki izpolnjuje z zakonom in statutom delovne organizacije predpisane pogoje. Razpis opravi posebna 6 članska komisija v delovni organizaciji. V "Novoteksu" imenuje polovico članov delavski svet, 2 člana občinska skupščina Novo mesto, enega člana pa občinska skupščina Metlika. Ko izteče razpis, razpisna komisija predlaga kandidata, ki izpolnjuje predpisane pogoje in je najprimernejši kandidat. Razpisna komisija mora svoj predlog pismeno obrazložiti. Delavski svet sklepa o predlogu z večino glasov. Razpisna komisija mora o izidu razpisa obvestiti vsakega, ki se je potegoval za razpisano mesto. Te osebe se lahko pritožijo na skupščino občine, če menijo, da razpis ni bil opravljen po predpisanem postopku, ali da tisti, ki je bil imenovan za direktorja, ne izpolnjuje za to predpisane pogoje. Če organ, ki odloča o pritožbi, ugotovi, da razpis ni bil opravljen po predpisanem postopku, razveljavi razpis in sklep o imenovanju direktorja; če ugotovi, da imenovani ne izpolnjuje predpisanih pogojev, pa razveljavi le sklep o imenovanju.

Tudi za razrešitev direktorja je uveden poseben postopek. O razrešitvi direktorja odloča delavski svet na predlog komisije za presojo zahteve za razrešitev direktorja. Ta komisija se imenuje na enak način kot razpisna komisija. Zahtevo za razrešitev lahko poda delavski svet, najmanj 1/3 vseh volilcev delovne organizacije, najmanj 1/3 članov delavskega sveta, svet delovne enote in skupščina družbeno politične skupnosti ali skupščinsko telo, ki ga skupščina pooblasti. Direktorju je omogočena zaščita pred morebitno nepravilno razrešitvijo s tem, da ima pravico pritožbe na občinsko skupščino in tožbe na sodišču. Novost je tudi določilo, da se direktor razreši po samem zakonu, če je s pravomočno sodbo obsojen in je taka obsodba zakonita ovira, da bi bil imenovan za direktorja.

V zakonu je posebno urejena kazenska odgovornost za določena dejanja v zvezi z volitvami in odpoklicem in so za to predvidene tako denarne kakor tudi zaporne kazni.

S prehodnimi določbami zakona pa se urejajo sedanja razmerja s preходом na nova določila zakona. Pri prvih volitvah članov delavskega sveta, ki morajo biti opravljene do 16. junija letos, se polovica članov izvoli za eno leto. Na kandidatnih listah se mora posebej označiti kandidate, ki se volijo za dve leti in posebej kandidate, ki se volijo za eno leto.

Glede imenovanja direktorja pa je določeno, da začne štiritletna doba, po kateri se opravi ponovno imenovanje, od dneva, ko začne veljati zakon. Za direktorje, ki so bili do uveljavitve tega zakona direktorji iste gospodarske organizacije več kot osem let, pa se opravi ponovno imenovanje po preteku dveh let od dneva, ko začne veljati zakon.

Z novim zakonom je tudi določeno najmanjše število članov delavskega sveta (15) in upravnega odbora (5).

S tem smo hoteli seznaniti člane naše delovne organizacije z bistvenimi določbami zakona, po katerem bomo volili organe upravljanja v našem podjetju.

S. M.

REZULTATI LETA 1963

Z letom 1963 je bilo zaključeno četrto leto, odkar vzporejamo produktivnost med podjetji v volnarski industriji po enotnem baznem sistemu. To primerjanje se vrši v republiškem kakor tudi v državnem merilu. Sodeluje 25 predilnic mikane volnene preje, 13 predilnic česane volnene preje in 23 tkalnic volnenih tkanin.

Inštitut v Beogradu prikazuje rezultate vseh teh podjetij v zbirnih mesečnih, kvartalnih in letnih biltenih.

V mikanih predilnicah je bila v letnem biltenu 1963 prikazana dosežena povprečna produktivnost dela v SFRJ 1,894 kg, bazne Nm 10 na eno delovno uro. Iznad tega doseženega povprečka se nahaja 15 predilnic mikane preje, nižje dosežene rezultate pa je imelo 10 predilnic.

Naša predilnica mikane preje je zasedla prvo mesto v republiškem in državnem merilu z rezultatom 3,639 kg bazne Nm 10 na delovno uro. Če vzamemo povpreček SFRJ 1,894 kg na delovno uro kot 100 %, je naš dosežek 92,1 % iznad te osnove. V ilustracijo naj navedem še dosežen rezultat podjetja, ki je imelo najmanjšo proizvodno delovno uro, to je "ZIVT" Zabok z 1,072 kg, kar je 43,4 % izpod povprečka SFRJ. Omenjeno podjetje je proizvedlo torej v letu 1963 v povprečku približno 3 in pol krat manj na delovno uro kot naša predilnica. Če ima vpliv na zgoraj navedene uspehe dobro stanje strojnega parka, potem lahko v našem primeru prav za predilnico mikane preje z gotovostjo trdimo, da nismo imeli te prednosti.

Vzporejeni rezultati predilnice česane volnene preje pa so pokazali naslednjo uvrstitev med podjetji. Za orientacijo naj navedem zopet povpreček SFRJ, ki znaša 1,383 kg bazne Nm 32 na delovno uro. Boljši delovni učinek od te sredine je imelo 7 predilnic česane volnene preje v državi, slabšega pa 6 predilnic.

Naš povpreček leta 1963 je znašal 2,256 kg bazne Nm 32 na delovno uro, s čemer smo si dosegli drugo mesto v državnem merilu. Za 3,55 % boljši rezultat od našega je imelo podjetje "Vunatex" Karlovac, in to 2,339 kg bazne Nm 32 na delovno uro.

Podjetje, ki se je uvrstilo na zadnje mesto, je bilo "Ivan Milutinović" Zemun z letnim povprečkom 0,390 kg bazne Nm 32 na delovno uro. Iz gornjega lahko vidimo, da je najboljša podjetja imelo 6-krat večji delovni učinek na uro od najslabšega.

V tkalnicah volnenih tkanin je bil v letu 1963 povpreček 3,117.000 votkov na delovno uro. Na osnovi izračunanih podatkov se je nahajalo 10 tkalnic iznad povprečka, 13 tkalnic pa izpod državnega povprečka.

Naša tkalnica je proizvedla v eni delovni uri 4,673.000 votkov in zasedla leta 1963 prvo mesto v republiškem in državnem merilu. Proizvodnost tkalnice je bila torej 49,9 % nad srednjim državnim merilom.

Najslabši uspeh v letu 1963 je imela tkalnica "Proleter" Zrnanjanin z rezultatom 0,907, kar je 5-krat manj od našega rezultata in 70,9 % izpod povprečka SFRJ.

Zaradi širšega pregleda še kratek pregled podjetij, ki so zasedla prva tri mesta in podjetij, ki so zasedla zadnja tri mesta v državi:

a. Predilnice mikane preje:

Najboljše:

1. "Novoteks" Novo mesto	3,639 kg bazne Nm 10 na uro
2. "Volna" Laško	3,385 kg bazne Nm 10 na uro
3. "Tetex" Tetovo	2,859 kg bazne Nm 10 na uro

Najslabše:

1. "ZIVT" Zabok	1,072 kg bazne Nm 10 na uro
2. "Oroteks" Oroslavje	1,456 kg bazne Nm 10 na uro
3. "Apatex" Apatin	1,562 kg bazne Nm 10 na uro.

b. Predilnice česane preje:

Najboljše:

1. "Vunatex" Karlovac	2,339 kg bazne Nm 32 na uro
2. "Novoteks" Novo mesto	2,256 kg bazne Nm 32 na uro

Najslabše:

1. BVK "Ivan Milutinovič" Zemun	0,390 kg bazne Nm 32 na uro
2. BVK "Oktobarska sloboda" Beograd	0,452 kg b.Nm 32 na uro

c. Tkalnice:

Najboljše:

1. "Novoteks" Novo mesto	4,673.000 votkov na uro
2. "Branko Krsmanovič" Paraćin	4,221.000 votkov na uro
3. "Krateks" Krapina	4,158.000 votkov na uro

Najslabše:

1. "Proleter" Zrenjanin	0,907.000 votkov na uro
2. "Tetex" Tetovo	2,072.000 votkov na uro
3. BVK. O.Sloboda Beograd	2,420.000 votkov na uro.

Kljub enotnim merilom, ki obstojajo za izračun teh vzporejanj, pa moramo še vedno predpostavljati razliko med sodobnimi in zastarelimi kapacitetami, kajti vrstni red po kakovosti kapacitet ni vedno enak vrstnemu redu proizvodnosti, kar pa je seveda močan činitelj izkoriščanja kapacitet.

Jerneja Čampa

NESREČE PRI DELU IN NA POTI NA DELO

V DRUGI POLOVICI APRILA IN ZAČETKU MAJA 1964

20. aprila se je ponesrečila na poti na delo Draga Galič, dublirka preje.

Imenovana se je peljala s kolesom iz Malenske vasi pri Mirni peči na delo. Pri vojašnici v Bršljinu je zavozila na kamen in padla ter si težje poškodovala nogo v kolenu, tako da je morala iskati zdravniško pomoč v bolnišnici.

24. aprila se je ponesrečila pri delu Marija Brezovar, tkalka.

Imenovana je čistila okoli tkalskega stroja. Med čiščenjem je dvignila premični pod, na katerem stoji med delom, ter ga naslonila na tkalski stroj. Ker pod ni bil dobro naslonjen, ji je med čiščenjem padel na nogo ter ji lažje poškodoval stopalo.

7. maja se je ponesrečil pri delu Jože Murn, delavec pri demontaži predilnih strojev.

Imenovani je z ostalimi sodelavci pomagal demontirati predilni stroj "selfaktor". S kleščami je hotel odrezati jekleno žico, ki služi za vodenje preje pri navijanju na kopse. Ker je bila žica zelo napeta, ga je tedaj, ko jo je odrezal, udarila po dlani roke ter ga lažje poškodovala.

Pri ugotavljanju vzroka poškodbe je bilo ugotovljeno, da omenjeni ni imel za to delo nobenih poklicnih izkušenj.

Mirko Jakša

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU APRILU 1964

Naslednja tabela bo prikazala bolezenske izostanke za mesec april 1964 v primerjavi z mesecem aprilom 1963.

Oddelki	april 1963			april 1964				
	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Število boln. dni brez porod.	% na delov. dni	Štev. vseh boln. dni	% na delov. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na delov. dni
Uprava	60	3,25	60	3,25	90	4,12	64	2,97
Tkalnica	512	7,45	272	3,81	666	8,77	435	5,73
Predil.	60	2,95	60	2,95	75	5,34	75	5,34
Apertura	215	8,04	137	5,37	208	6,55	121	3,81
Zun.obr.	38	3,04	38	3,04	88	6,90	88	6,90
Metlika	66	1,14	66	1,16	350	6,41	286	5,23
Skupaj	951	4,71	633	3,16	1447	7,00	1069	5,06

Iz tabele je razvidno, da se je stalež bolezenskih izostankov v mesecu aprilu 1964 nasproti mesecu aprilu 1963 precej dvignil. Vendar pa se je v primerjavi z mesecem marcem, ko je bilo 7,34 % bolniških izostankov, zmanjšal stalež v mesecu aprilu na 5,06 %. Največ bolezenskih izostankov je bilo tudi v tem mesecu v zunanjih obratih (6,90 %), sledi tkalnica (5,73 %), predilnica (5,34 %), Metlika (5,23 %), apertura (3,81 %) ter uprava (2,97 %).

Največ bolezenskih izostankov je bilo zaradi:

raznih ženskih bolezni	159 dni,
nege družinskega člana	148 dni,
nesreč pri delu	94 dni,
reumatizma	62 dni,
bolezni urinarne sistema	60 dni,
bolezni želodca	55 dni,
bolezni živcev	54 dni,
nesreč izven dela	52 dni,
kožnih bolezni	51 dni,
angine	40 dni itd.

Mirko Jakša

SPOMINI IZ CELICE SMRTI V BEGUNJAH

Bilo je meseca maja in zapoznala pomlad se je ravno začela prebujati iz svojega zimskega spanja. Skozi gosto zamreženo okno smo lahko videli le del oddaljenih hribov, ki so imeli svoje vrhove še vedno skrite pod snegom, in pa košček neba. Razgled je bil zelo skromen, toda ne tako, da nam ne bi vzbujal upanja na rešitev in svobodo.

Aretirali so nas 11. novembra 1944. Nikoli ne bom pozabila tistega trenutka, ko so me odgnali in sem morala pustiti hčerko čisto samo, brez varstva. Da, nikoli ne bom mogla pozabiti njenega vprašujočega pogleda in njenih besed: "Mamica, kam greš s temi strici? Boš kmalu prišla nazaj?"

V oči so mi stopile solze in hotela sem nekaj reči, toda besede so mi kot mrtve obtičale v grlu. Najraje bi se zjokala, toda nisem se smela. Nemec mi je s puško pokazal, naj grem. Zdelo se mi je, da se je v tem trenutku tudi v njem oglasil človek, toda to ga ni prav nič opravičevalo. Nemce sem sovražila že od vsega začetka, zdaj pa je moje sovraštvo prerastlo v maščevalnost in bes.

Težko sem se odtrgala od hčerke, toda Nemec me je surovo porinil naprej in morala sem oditi. Še enkrat sem ujela njen pogled, ki pa tokrat ni bil več tako otroško vesel. Za sabo sem slišala glasen jok: "Mami, kam greš? Mami!"

Tako sem bila aretirana in čez nekaj dni skupaj z ostalimi ujetniki odpeljana v Begunje. Tu so zbirali talce in ujetnike za koncentracijsko taborišče. Dobro sem se zavedala, kaj me čaka, kajti le malokdo se je vrnil iz begunjskega taborišča, imenovanega "celica smrti". Vedela sem torej, kakšna je moja pot, toda v meni je še vedno tlela mala iskrica upanja.

Mučilo me je vprašanje, kaj je s hčerko in kaj z možem, ki je odšel s partizani v gozd, od koder se skoro že pol leta ni javil z nikakršnim sporočilom. Poleg duševnih muk pa sem morala prenašati tudi telesne. Pretepali so nas tako zverinsko, da sem podvomila v njihovo človečnost. To niso bili več ljudje, to so bile podivjane zveri, ki jih je vojna naredila za svoje robote. Njihova srca so postala zarjavela gmota železa. Mislili so, da bodo s takim početjem izvlekli iz nas vse skrivnosti, ki smo jih tako skrbno čuvali. Veliko smo vedeli, kajti v Begunjah smo bili zaprti le aktivni organizatorji in z našimi podatki bi jim marsikaj razjasnili.

Njihovo mučenje pa je doseglo ravno nasprotno učinke, kot so si jih oni želeli. Z vsakim udarcem smo postali bolj zakrknjeni in bolj trdni.

Že sam pogled po sobi, v katero so te zaradi mučenja privlekli, ti je vzbujal nek trpek strah. Ko si šel v celico, si najprej zagledal sive stene, sam pa tja poškrabljene s krvjo, ob njih so stale zveri v uniformah z zavihanimi rokavi ter srepim volčjim pogledom. Sem pa tja se je kdo spomnil in te prijazno ogovoril, češ da nimaš kaj tajiti, ker je že tovariš malo prej vse povedal. Te sladke, zlagane besede, so v meni zbudile še večje sovraštvo kot kup preračunanih udarcev. Ostala sem nema in čakala, da bo tisti sladko govoreči spoznal, da s tem namernim trikom ne bo uspel.

Začeli so me pretepati in namesto da bi kričala jaz, so rjovelili oni. Z vsakim udarcem sem postajala bolj zakrknjena in molčeča, sovraštvo v meni pa je vse bolj rastlo.

Vedno znova sem si obljubljala: "Nič ne povem, ne smem, od mene ne bodo izvedeli ničesar!" To so bile moje besede in to so bile besede nas vseh. Vstrajali smo in vsak dan nestrpnostno poslušali streljanje po bližnjih gozdovih. Tam so se borili naši tovariši, tam so ugašala življenja.

Streljanje se je vsak dan bolj približevalo in 4. maja so partizani zavzeli begunjske zapore. Prišel je dan, ki sem si ga takrat komaj predstavljala, danes pa se mi zdi, da drugače sploh ni moglo biti.

Na strehi je zaplapolala naša zastava in oznanjala prihod svobode. Celica smrti pa je ostala prazna in zapuščena.

Ivanka Vičič

BILI SMO V NOVIGRADU

Prvomajski prazniki so za nami. Hitro so prišli, še hitreje pa so minili. Želja vsakega je bila, da čim lepše proslavi ta delavski praznik. Nekateri so ošli domov, drugi pa na izlete, na morje ali v planine.

V petek zjutraj, to je 1. maja, nas je pozdravilo sončno jutro. Veseli, da bomo imeli za praznike lepo vreme, smo se ob 8^h zjutraj zbrali pred vratarnico. Odpravljali smo se v Novigrad, kjer imamo počitniški dom. Ob pol devetih smo že sedeli na kamionu pripravljeni za odhod. Res smo kmalu odrinili in v slovo še pomahali vratarju. Bili smo razigrani in dobre volje pa tudi nestrpni ob mislih, kaj vse nam bo prinesel ta dan. Vsak je mislil le na cilj, čeprav smo bili še tako daleč od njega.

Vožnja nam je hitro minevala. Kilometri so ostajali za nami in kmalu nas je pozdravila okrašana Ljubljana. V Ljubljani se nismo ustavljali, hiteli smo naprej proti Vrhnikim. Tu smo imeli prvo postajo. Da smo se malo razgibali, si je vsak privoščil kratek sprehod po cesti do parka in nazaj. Ogledali smo si tudi Cankarjev kip. Zdelo se mi je, kot da to ni kip, ampak živ Cankar in da nas s svojega sedenja skrbno opazuje. Ni bilo časa za razmišljanje. Pri kamionu smo še malo pomalicali, potem pa odrinili naprej. Zdaj smo bili že malo bolj korajžni in smo veselo zapeli. Vedeli smo, da je naša naslednja postaja Postojna. Kmalu smo jo res zagledali. Parkirali smo nedaleč od jame. Pred vhodom v jamo se je kar trlo turistov. Največja gneča je bila pri kiosku, kjer so kupovali razglednice. Medtem ko smo pisali kartice, je tov. Sitar kupil vozne listke za podzemsko železnico. Ob pol enih so nas spustili v jamo. Sedli smo na "vlak" in se odpeljali v notranjost. Za tiste, ki smo bili v jami prvič, je bilo to res pravo doživetje. Opazovala sem kapnike, zdaj vitke in visoke, zdaj spet kupolaste in nizke. Vsak druge oblike in druge barve. Na čudovito plesno dvorano opozarjajo jamski vodniki turiste v raznih jezikih. Dvorana je lepo razsvetljena in leži 90 m globoko pod zemljo. Biser Postojnske jame pa je vsekakor Zastor. Ob nagnjeni steni so kapljice v stotisočletnem polzenju stkale čudovit zastor. Lepota prelivajočih se barv nas je tako prevzela, da smo nemo zrl in občudovali to mojstrsko delo narave. Kmalu nas je jamski vlak spet pripeljal nazaj na jamsko ploščad. Še prijazni "Nasvidenje, srečno!" jamskega vodnika in že smo se poslovili od Postojnske jame. Brž smo posedli na avtomobil in se odpeljali proti morju. Naša edina želja je bila, čim prej priti v Novigrad. Vožnja je že postajala dolga in utrudljiva.

V Novigrad smo prispeli šele pozno popoldne. Pred domom nas je sprejel simpatični oskrbnik Tine. Takoj nam je odkazal sobe. Ko smo se malo umili in odpočili, smo odšli proti morju. Bili smo veseli, da smo že na cilju, saj nas je čakalo še dva dni počivanja in pohajkovanja. Po večerji ni bil nihče več truden. Zaplesali smo v taktu Avsenikovega valčka in se vrteli še pozno čez polnoč.

Zjutraj ob 7^h nas je že zbudil veseli živ-žav iz sosednjih sob. Brž smo vstali, pospravili in odšli k zajtrku. Po zajtrku se nas je skupina odpravila v mesto, kjer smo ostali vse dopoldne. Po kosilu smo še kakšno uro počivali, potem pa smo se s kamionom odpeljali v neko vas, precej oddaljeno od Novigrada. S seboj smo peljali pečenega prašiča in sod, ki pa je bil še prazen. Ustavili smo se kar pri prvi hiši, kjer so nas gostoljubno sprejeli. Prašiča smo takoj razrezali. Vsak je dobil zajeten kos, žejo pa smo gasili z vinom, ki smo ga kupili pri tej hiši. Po mastni gostiji smo zapeli in zaplesali. Ko smo čakali na kamion, smo zapeli tudi pred hišo. Od nekje je pritekla starejša ženica

in se nam pridružila. Čeprav nismo peli preveč ubrano, jo je naša slovenska pesem vseeno zelo navdušila. Na mah smo si postali prijatelji. Peljala nas je do svoje hiše, kjer smo ji še zapeli nekaj pesmi. Takoj nas je postregla z vinom in bili smo "njena djeca". Veseli in razigrani smo se poslovili od prijaznih ljudi in se pozno zvečer pripeljali v dom. Odšli smo spat prijetno utrujeni in zadovoljni.

Drugi dan smo se takoj po zajtrku začeli odpravljati domov. Poslovili smo se od zgovornega Tineta in se okrog enajste ure odpeljali iz Novigrada.

Spetoma smo se ustavili še v Portorožu in Kopru. V Portorožu smo pomalicali in si ogledali mesto. Ni čudno, da ga prištevajo med naša najlepša obmorska mesta. Lepi parki in hoteli, ki so obdani z rožami, dajejo mestu res lep videz.

Pot nas je peljala naprej v Koper. Samo pol ure smo imeli časa. Raztepli smo se po mestu in ob morju opazovali ladje.

Ko smo spet sedeli na kamionu in se pozibavali v ovinkih, se nismo mogli sprijazniti z mislijo, da se peljemo domov. Vsi bi radi, da bi se nam izlet še za kakšen dan podaljšal. Vključili smo se v kolono avtomobilov in se odpeljali proti Ljubljani in nato proti Novem mestu.

Želja nas vseh je, da bi se še večkrat srečali na tako prijetnem izletu.

Milena Mavsar

VTISI S SEJMA

Od 17. do 21. aprila sem se udeležil ekskurzije v Milano. Glavni namen ekskurzije je bil, da bi videli nove vzorce, ki so bili razstavljeni na milanskem sejmu. Udeleženci so bili v glavnem zastopniki trgovskih podjetij in tovarn.

Potovanje do Milana je potekalo v kar prijetnem vzdušju. Malo smeha, vročine in ogledovanje okolice in že smo bili v Padovi. Kratek postanek, nato smo po ogledu mesta nadaljevali pot proti Veroni. Tudi tu smo si bežno ogledali znamenitosti mesta, potem pa hiteli v Milano, da smo še pravočasno prišli v zdravilišče "Terme di Mirodalo", kjer

smo potem trikrat prespali. Ta kraj ima pred sezono vedno prazna ležišča in "Kompas" to rad izkorišča, ker so tedaj cene znatno nižje kot v sezoni. Toplice so oddaljene od Milana približno 50 km.

Naš vodič Igor Štrbenc, ki je bil nekdanji dijak novomeške gimnazije, se je kar hitro znašel in nas porazdelil po sobah. Po večerji smo še malo pokramljali, seveda ob dobri črnini, nato pa smo odšli k potrebnemu počitku, kajti naslednji dan je bil na programu ogled sejma.

Po zajtrku je trajalo precej časa, predno smo opravili z vsem potrebnim, da smo lahko pričeli z ogledom sejma. Ura je bila že 11, ko smo se porazdelili po grupah. Udeleženci iz "Novoteksa" smo bili seveda vedno skupaj. Sejem ni bil samo tekstilni temveč splošni. V enem dnevu si ne bi mogel ogledati niti četrtno vsega razstavljenega. Razni avtomobili, stroji, reklame, kamor se ozreš, povsod vidiš kaj zanimivega. Najprej smo poiskali razstaveni prostor tekstila. Pričakovali smo več, kot je bilo. Tkanine in izdelki konfekcije so bili razstavljeni v izložbah, ki so bile urejene kot ulice s trgovinami. Skoro isto smo lahko videli pri ogledu mesta. Zelo veliko je bilo razstavljenih raznih pletilnih strojev. Seveda je bilo tudi veliko svile in tiska, kar znajo Italijani še posebno lepo izdelati. Škoda je le, da človek ne more tkanine prijeti v roke in si jo od blizu ogledati. Jaz bi najraje od vsake tkanine, ki mi je bila všeč, odrezal vzorec za poznejšo orientacijo.

Čas je hitro bežal in ko smo se dogovorili, kje se pozneje dobimo, smo se razkropili po Milanu, da si ogledamo trgovine. V boljših trgovinah okoli centra skoro ne vidiš sintetične v moških oblekah. Zanimivo je, da imajo veliko tkanin iz uvoza, posebno iz Anglije. Seveda so pa tudi cene za te tkanine izredno visoke. Tkanina, ki je približno 400 gramov težka, stane od 10.000 do 12.000 lir. Tropicall iz čiste volne (260 gramski) pa stane kar 8.500 lir. Če sedaj primerjamo vrednost lire in dinarja, vidimo, da bi to v dinarjih zneslo 20 - 30 % več.

Kamorkoli človek v Milanu pogleda, opazi, da se ljudje oblačijo bolj enostavno oziroma bolj praktično kot pri nas. Podnevi nosijo veliko športnih suknjičev iz pepita ali "prinsegala" tkanin, poleg pa enobarvne hlače, večkrat pa je tudi cela obleka iz športnega blaga. Pri ženskah pa je kar težko najti dve, ki bi bili enako oblečeni, klju temu, da ima mesto 1,800.000 prebivalcev.

Tretji dan smo po dopoldanskem ogledu mesta odpotovali proti jezeru Como. Na tej poti smo si lahko ogledovali krasno pohoštvo, ki ga izdelujejo v tem delu severne Italije.

Na jezeru ni bilo tako lepo, kot če bi bilo vreme sončno. Znano je, da so italijanska jezera ob jasnem vremenu zelo lepe modre barve.

Zopet smo se preko Milana odpeljali v naše topli-
ce, naslednji dan zgodaj zjutraj pa v Benetke, kjer je deže-
valo, zato si nismo mogli ogledati kaj več, ampak smo si ne-
kateri oskrbeli dežnike, da nismo bili čisto premočeni. Do-
govorili smo se, da se čimprej odpeljemo proti Trstu, kajti
bliže Jugoslavije smo pričakovali boljše vreme. Tako je tu-
di bilo in komur je ostalo še kaj lir ali dinarjev, se jih
je v Trstu lahko znebil. Mrak se je že naredil, ko smo se
poslavljali od nešteti luči Trsta, še malo strahu na meji
in kmalu smo se zbudili v Ljubljani.

Bili smo veseli, da smo bili zopet doma, kljub te-
mu, da je bilo vse zelo lepo.

Janez Zupančič

NAŠA KRONIKA

Poročila se je:

Rozka Brulc - poročena Femc.

Novoporočenki želimo veliko sreče in zadovoljstva
ter najlepše čestitke!

Rodile so:

Štefka Zajo - deklico, Betka Radež - deklico, Barica Šošta-
rič - dečka in Stanka Dragovan - deklico.

Mladim mamicam in novorojenčkom želimo veliko
zdravja in najlepše čestitke!

V podjetje so prišli:

Anica Križman, Viktor Papež in Anton Prešeren.

Novim članom našega delovnega kolektiva želimo
mnogo delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva!

Dne 29.5.1964 je stanje zaposlenih 819. Od tega je
562 žensk in 257 moških.

P O R O Č I L O

o finančnem in materialnem poslovanju za leto 1963
glasila delavskega sveta "Novoteks" Novo mesto

V letu 1963 je izšlo 12 številčk glasila. Povprečna naklada je bila 822 izvodov.

Glasilo nima svojih dohodkov.

Z ozirom na to, da je glasilo v glavnem obveščevalnega značaja, se po veljavnih predpisih stroški krijejo iz materialnih stroškov podjetja.

Za izdajo ene številke glasila je bilo povprečno porabljen 97.297 din, en izvod pa je stal povprečno 118,37 din.

Stroški za izdajo ene številke glasila so sestavljeni iz sledečih podatkov:

- avtorski in drugi honorarji s prispevki	38.733	din
- tisk ovitka in vezava	31.878	"
- ciklostil papir	26.185	"
- matrice	3.241	"
- barva za matrice	2.760	"

S k u p a j : 97.297 din

Stroški za en izvod glasila pa so sestavljeni takole:

- avtorski in drugi honorarji s prispevki	47,12	din	39,80	%
- tisk ovitka in vezava	38,78	"	32,76	%
- ciklostil papir	25,17	"	21,26	%
- matrice	3,94	"	3,34	%
- barva za matrice	3,36	"	2,84	%

S k u p a j : 118,37 din 100 %

V primerjavi z letom 1962 se je v letu 1963 povprečna naklada zvišala za 13 %. Z ozirom na to, da so se stroški za izdajo ene številke glasila povečali v letu 1963 v primerjavi z letom 1962 samo za 0,8 %, se je cena enega izvoda zmanjšala za 11 %.